

Høringssvarskjema: Innspill til kommende stortingsmelding om helseberedskap – tema: Digital sikkerhet

Høringsutkastet består av fem hoveddeler som Direktoratet for e-helse ønsker tilbakemelding på:

- En oversikt over hva som gjøres i sektoren i dag knyttet til digital sikkerhet, med hovedfokus på beredskap, herunder forebyggende arbeid
 - Hva gjøres i sektoren i dag – kapittel 2
 - Oversikt over eksisterende tiltak knyttet til digital sikkerhet i sektoren – vedlegg A
- En beskrivelse av de største utfordringene sektoren står overfor på området – kapittel 3
- Et forslag til mål for digital sikkerhet og beredskap i helse- og omsorgssektoren – kapittel 4
- Et forslag til innsatsområder i arbeidet med digital sikkerhet, med forslag til tiltak for hvert innsatsområde – kapittel 5

Der høringsinstansen har innspill, er det ønskelig med **en kort begrunnelse** og **gjerne konkrete forslag til endringer**.

Skjemaet sendes til postmottak@ehelse.no og merkes med saksnummer 22/448.

Frist: 09.09.2022

Kontaktinformasjon

Navn på virksomhet: Kristiansand kommune

Kontaktperson: Vilde Johannessen

E-postadresse: vilde.johannessen@kristiansand.kommune.no

1) Er det mangler i beskrivelsen av pågående initiativer knyttet til digital sikkerhet i nasjonal helseberedskap (kapittel 2), i form av initiativer som ikke er beskrevet, eller mangler i eksisterende beskrivelser? Utdyp gjerne i fritekstfeltet.

Ja Nei Har ingen kommentar

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

2) Er det mangler i vedlegget med oversikt over eksisterende tiltak knyttet til digital sikkerhet i sektoren (vedlegg A) i form av tiltak som ikke er beskrevet, eller mangler i eksisterende beskrivelser? Utdyp gjerne i fritekstfeltet.

Ja Nei Har ingen kommentar

Ved utdypning, angi tiltak, ansvarlig, relevant for, beskrivelse:

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

3) Er beskrivelsen av utfordringsbildet (kapittel 3) i tilstrekkelig grad dekkende for den reelle situasjonen? Utdyp gjerne i fritekstfeltet.

Ja Nei Har ingen kommentar

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

- 4) **Beskriver de foreslåtte målene for digital sikkerhet og beredskap i helse- og omsorgssektoren (kapittel 4) et passende og dekkende målbilde? Utdyp gjerne i fritekstfeltet.**

Ja Nei Har ingen kommentar

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

- 5) **Er de foreslåtte innsatsområdene og de foreslåtte tiltakene (kapittel 5) hensiktsmessige, og er de realistiske å gjennomføre? Utdyp gjerne i fritekstfeltet.**

Ja Nei Har ingen kommentar

Det er teoretisk mulig å gjennomføre tiltakene, men det forutsetter at kommunen får tilgang på betydelig mer ressurser, både økonomiske midler og kvalifisert personell. Dagens ressursituasjon medfører at det ikke er økonomiske midler til å gjennomføre sikkerhetstiltak på det nivået Kristiansand kommune ønsker. Direktoratet for e-helse må gjøre en vurdering av de økonomiske konsekvensene som de foreslåtte tiltakene har og hvordan tiltakene realistisk skal finansieres for å sikre at tiltakene faktisk gjennomføres. Videre har kommunen et økende problem med å få tak i og holde på kvalifisert personell. Det er en forutsetning at kommunen har kvalifisert personell for å kunne gjennomføre tiltakene. Det er mange virksomheter som søker arbeidstakere med teknologikompetanse samtidig som det er mangel på kvalifisert arbeidskraft.

- 6) **Tilbakemelding på innsatsområde 1: Videreutvikling av eksisterende nasjonale virkemidler**

I arbeidet med å videreutvikle de eksisterende nasjonale virkemidlene må det vurderes hvordan man i større grad kan sikre at virkemidlene faktisk blir implementert i tjenestene og de ansattes hverdag. Det er lett for kommunen å forplikte seg til å følge for eksempel Normen, men det er krevende å sikre at Normen faktisk følges av alle ansatte ute i tjenestene. Det vil derfor kunne være formålstjenlig med mer systematisk tilsyn på om kommunen faktisk følger de forpliktelsene som kommunen har påtatt seg. Mer systematisk tilsyn kan gjøre det lettere å bli klar over egne problemområder og virke oppdragende for å prioritere området digital sikkerhet. Det er videre vanskelig å navigere i og få oversikt over alle de ulike nasjonale virkemidlene, hjelpemidlene og samarbeidsnettverkene som finnes i dag. Det vil lette arbeidet med digital sikkerhet betydelig og gjøre det mer effektivt dersom disse i større grad sammenstilles. Arbeidet med å sammenstille nasjonale virkemidler, hjelpemidler og samarbeidsnettverk må derfor prioriteres og settes fart på.

- 7) **Tilbakemelding på innsatsområde 2: Kompetanse og sikkerhetskultur**

Kristiansand kommune er positiv til økt oppmerksomhet på digital sikkerhetskultur i helsefaglige utdanninger. Det bør samtidig være økt oppmerksomhet på generell digital kompetanse i helsefaglig grunnutdanning og videreutdanning, ikke bare digital sikkerhet. Den digitale kompetansen til kommunens ansatte varierer. De ulike aldersgruppene har ulike digitale utfordringer. Kommunens erfaring er at man ikke kan ta som gitt at en ansatt har tilstrekkelig grunnleggende digital kompetanse til å bruke selv enkle tekniske løsninger. Uten en

grunnleggende digital kompetanse er det ikke mulig for ansatte å ivareta digital sikkerhet. Den varierende digitale kompetansen blant ansatte medfører også at det bør være større fokus på å utvikle teknologi som er så brukervennlig at tjenestene ikke kan bruke den feil. Systemet er ikke sikrere enn det svakeste leddet i verdikjeden. Videre bør det gjøres lettere for ansatte å etterleve ønsket om god digital sikkerhet, for eksempel ved å tilrettelegge for enklere pålogging, men likevel på øverste sikkerhetsnivå. Videreutvikling av samarbeid som har vist seg å fungere for å øke kompetansen og sikkerhetskulturen bør også prioriteres. KS kompetansenettverk for e-helse (KS e-Komp) hjelper kommunesektoren med å ta i bruk nasjonale e-helseløsninger og har fungert godt. Det er nyttig med ambulering opplæringsressurser som kan reise rundt til ansatte på de ulike tjenestestedene.

8) Tilbakemelding på innsatsområde 3: Planverk og øvelser

Kristiansand kommune er positiv til forslaget om flere øvelser og tversektorielle øvelser. For å kunne sikre kvaliteten på øvelsene er det ønskelig med et nasjonalt kompetansesenter for øvelser som kan lage ulike pakker med scenarioer som kommunene kan øve på og som beskrivelser av hva som er forventet utfall og løsning. Det vil gjøre det lettere å gjennomføre egnede realistiske øvelser som gir tilbakemeldinger til ansatte på hva som gikk galt, hvorfor det gikk og hvordan de burde ha reagert. Øvelser med involvering av hele verdikjeden er viktig for økt forståelse av samhandlingen mellom aktørene. Parallelle øvelser med tilsvarende virksomheter gjør det også mulig å samarbeide for å finne ut hvordan virksomheter med like tjenester best kan arbeide for å forbedre tjenestetilbudet.

9) Tilbakemelding på innsatsområde 4: Etterlevelse og oppfølging

Etterlevelse og oppfølging av tjenestene internt i kommunen og leverandører krever mye ressurser. Økt grad av automatisert rapportering av samsvar med for eksempel Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) sine grunnprinsipper for IKT-sikkerhet vil bidra til å sikre daglig etterlevelse av digital sikkerhet i virksomhetene. Det er på nåværende tidspunkt ikke ressurser til å drive med inngående kontroll av etterlevelse og oppfølging av leverandører og avtaleverk. Oppbygning av IKT-systemer og endringer av IKT-systemer baseres hovedsakelig på tillitt mellom virksomhetene. Dette er et arbeid som vil bli mer og mer krevende ettersom stadig mer blir digitalisert og bruken av maskinlæring og kunstig intelligens øker. For at det skal være mulig å drive med en reell kontroll av leverandører er det nødvendig med nasjonale hjelpemidler for etterlevelse og oppfølging som kommunene kan bruke. Flere virksomheter bør også samarbeide ved kontroller av leverandører.

10) Tilbakemelding på innsatsområde 5: Ny teknologi og digitale verdikjeder

Kommunen er positiv til forslaget om at det skal bli bedre støtte til vurdering, innføring og utvikling av ny teknologi. Det er krevende for kommunen at så mye som mulig skal digitaliseres så raskt som mulig. Det er også en forventning om at IKT-systemene skal integreres med hverandre og gjenbruke/dele data. Kommunen har behov for tydelige nasjonale føringer og tekniske standarder for hvordan dette skal gjennomføres i praksis. Videre må sentrale nasjonale strategier for digitalisering anerkjenne hvor omfattende arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet er og ha en realistisk plan for hvordan dette arbeidet skal gjennomføres. Fokuset kan ikke bare være på at så mye som mulig skal digitaliseres så raskt som mulig.

11) Tilbakemelding på innsatsområde 6: Støtte til mindre virksomheter

Innspillet til kommende stortingsmelding om helseberedskap – tema: digital sikkerhet gir inntrykk av at det hovedsakelig er de små virksomhetene som trenger støtte, og at de mellomstore/store virksomhetene har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innen digital sikkerhet. Digital sikkerhet i helse- og omsorgssektoren er ikke bare krevende for små bedrifter. Kristiansand kommune er ansvarlig for et omfattende helse- og omsorgstilbud. Det er et vedvarende press på at mer og mer av disse tjenestene skal digitaliseres og at det skal skje raskt. Det er krevende for kommunen å ha oversikt over og tilstrekkelig digital sikkerhet i dagens systemer. Det bør derfor i større grad også fokuseres på utfordringene til de mellomstore/store virksomhetene som har et variert tjenestetilbud. Det vil være like nyttig for de mellomstore/store virksomhetene å kunne samarbeide med andre offentlige virksomheter for å bygge fagmiljøer på tvers virksomhetene og løse utfordringer sammen, for eksempel ved å lage regionale kommunale handlingsplaner og samkjøre dem med handlingsplanene til de regionale helseforetakene.

12) Andre innspill og tilbakemeldinger

Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.